

Uharamisho wa Kusema Uwongo

380. Allah swt anatuambia katika ***Qur'an Tukufu, Surah An-Nahl 16, Ayah ya 105,***

إِنَّمَا يَفْتَرِي الْكَذِبَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ ۖ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْكَاذِبُونَ

Wanaozua uwongo hawana imani

381. Vile vile **Mtume Muhammad s.a.w.w.** amesema:

“Mtu mwovu kabisa ni yule ambaye ni msema uwongo.”

382. **Mtume Muhammad s.a.w.w.** amesema:

“Allah swt humlaani mwongo hata kama atasema ukweli”

383. **Mtume Muhammad s.a.w.w.** amesema:

“Jitahadharisheni, Mimi ninawaambieni dhambi Kuu kabisa katika Madhambi Makuu:

- *Kumshirikisha Allah pamoja na mtu mwingine*
- *Wazazi kukufanya **Aaq***
- *Na kusema uwongo*

384. **Al-Imam ‘Ali ibn Abi Talib a.s.** amesema:

“Ugonjwa wa kusema uwongo ndio ugonjwa mbaya kabisa.”

385. Vile vile **Imam Hasan al-‘Askari** amesema katika *Mustadrad al-Wasa'il, Kitabu Hajj, mlango wa 12:*

“Maovu yote yamefungwa katika chumba kimoja kwa kufuli, na uwongo ndio ufunguo wake.”

386. Amesema **al-Imam Musa ibn Ja'far a.s:**

“Mtu mwenye busara kamwe hawezi kusema uwongo hata kwa matamano yake mwenyewe.”

● **Al-Imam ‘Ali ibn Abi Talib a.s. amesema:**

“Itakuwa vyema kwa Waislamu iwapo hawatafanya urafiki na udugu pamoja na Mwongo.”

● **Amesema al-Imam Muhammad al-Baqir a.s. katika Al-Kafi, j.2:**

“Uwongo unateketeza misingi ya Imani.”

380. Mtume Muhammad s.a.w.w. amesema katika Al-Mustadrak al-Wasail:

“Mumin anaposema uwongo bila ya shida yoyote, basi Malaika elfu sabini humlaani!”

“Na hutoka harufu mbaya kabisa kutokea moyoni mwake, harufu hiyo hufika hadi ‘arsh.”

“Na Allah swt humwandikia kwa dhambi hilo moja, madhambi sabini ya zinaa na zinaa zenyewe si zinaa za kawaida bali zinaa pamoja na mama yake.”

381. Riwaya moja inasema:

‘Uwongo ni mbaya zaidi kuliko ulevi.’

382. Allah swt anatuambia katika *Qur'an Tukufu, Surah An-Nahl, 16, Ayah ya 105,*****

Wanaozua uwongo hawana imani.

383. Vile vile Allah swt anatuambia katika *Qur'an Tukufu, Surah Az-Zumar 39, Ayah ya 3,*****

إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ كَاذِبٌ كَفَّارٌ

Bila shaka Allah hamuwongozi aliye mwongo, aliye kafiri.

384. Kwa mujibu wa Ayah za Qur'an Tukufu tunaambiwa kuwa mwongo ni mstahiki wa adhabu za Allah swt na Allah swt huwa daima ameghadhabikia. Kama vile tuonavyo katika Ayah zifuatazo:

Surah Aali-Imran, 3, Ayah ya 61

فَنَجْعَلُ لَعْنَتَ اللَّهِ عَلَى الْكَاذِبِينَ

‘.. Tutake laana ya Allah swt iwashukie waongo.’

385. Surah An-Nuur 24 , Ayah ya 7:

أَنْ لَعْنَتَ اللَّهُ عَلَيْهِ إِنْ كَانَ مِنَ الْكَاذِبِينَ

‘... Laana ya Allah iwe juu yake iwapo ni miongoni mwa waongo.’

386. Allah swt anatuambia katika *Qur'an Tukufu, Surah Baqarah 2, Ayah ya 197*, kuwa:

وَلَا فُسُوقَ وَلَا جِدَالَ فِي الْحَجِّ

‘Na katika Hajj hairuhusiwi maneno machafu wala ufusuka.’

Katika Ayah hii takatifu neno ‘fisq’ inamaanisha **uwongo** kwa mfano katika *Qur'an Tukufu, Surah Al-Hujurat , 49, Ayah ya 6*, tunaona kuwa uwongo unaitwa kuwa ni ‘ufasiki’. Ayah yenyewe inasema:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنْ جَاءَكُمْ فَاسِقٌ بِنَبَأٍ فَتَبَيَّنُوا أَنْ تُصِيبُوا قَوْمًا بِجَهَالَةٍ فَتُصْحَبُوا عَلَىٰ مَا فَعَلْتُمْ نَادِمِينَ

Enyi mlioamini ! Iwapo mtaijiwa na mwongo na habari yoyote basi msikubalie tu bali mufanye upelelezi.....

387. Tumepewa hukumu ya kujiepusha na kuabudu masanamu na kuto sema uwongo na inasemwa kuwa:

فَاجْتَنِبُوا الرِّجْسَ مِنَ الْأَوْثَانِ وَاجْتَنِبُوا قَوْلَ الزُّورِ

‘Basi mjiiepusheni na uchafu (wa mfano wa masanamu) na jiejiepusheni na maneno ya uwongo.’

Qur'an Tukufu, Surah Al-Haj, 22, Ayah 30, Hapa qauli dhur au laghwu inamaanisha uwongo.

388. Katika riwaya dhambi linaitwa *Ithm* au *Dhamb* kwa Mfano amesema al-Imam Muhammad al-Baqir a.s.:

Uwongo aina yeyote ni ithm na dhamb.

389. Mwongo huwa ni mustahiki wa laana na ghadhabu za Allah swt na mfano wa kauli isemwayo katika *Qur'an Tukufu Surah An-Nuur, 24 , Ayah 7*, isemayo:

أَنْ لَعْنَتَ اللَّهُ عَلَيْهِ إِنْ كَانَ مِنَ الْكَاذِبِينَ

... Laana ya Allah iwe juu yake iwapo ni miongoni mwa waongo.

390. Mtume Muhammad s.a.w.w. amesema katika *Mustadrak al-Wasail* kuwa

“Jiepusheni na uwongo kwani uwongo huufanya uso wenu kuwa mweusi.”

391. Amesema al-Imam Muhammad al-Baqir a.s. katika *Usuli Kafi, Kitabul Iman wal-Kufr, mlango wa uwongo:*

“Bila shaka Allah swt ametengenezea kufuli kila dhambi na ufungua wa kufuli hizo ni ulevi ambapo uwongo ni mbaya hata kuliko ulevi.”

392. *Iwapo ulevi unaangamiza akili na fahamu lakini uwongo si kwamba unaangamiza akili na fahamu lakini unamfanya mtu akose adabu na heshima kiasi kwamba yeye huwa tayari kwa jambo lolote la kishetani. Iwapo mlevi atakapokuwa amelewa, huwa hana uwezo wa kuiharibu jamii kwani anakuwa hana fahamu wala habari zake mwenyewe lakini mwongo akiwa katika fahamu zake timamu huweza kuiharibu na kuiteketeza jamii nzima kwa hila na uwongo wake. Na hivyo kuleta hasara kubwa sana kwa jamii nzima.*

393. Zipo riwaya zisemazo kuwa Siku ya Qiyama midomo ya wasema uwongo itakuwa ikinuka harufu mbaya kabisa !.

394. Harufu mbaya iliyozungumzwa hapo juu, itakuwa mbaya kabisa kiasi kwamba hata Malaika Siku ya Qiyama watachukizwa kumkaribia huyo mwongo anayenuka harufu mbaya. Lakini si Siku ya Qiyama tu, bali hata humu duniani pia wanaisikia harufu mbaya ikitoka vinywani mwa wasema uwongo. Ipo Hadith ya Mtume Muhammad s.a.w.w. isemayo:

“Wakati mja wa Allah swt anaposema uwongo, basi hutokwa na harufu mbaya kabisa kutoka mdomo wake kiasi kwamba hata Malaika pia wanajiweka naye mbali.” (Mustadrak al-Wasail.)

395. Allah swt humlaani msemu uwongo kama vile Aya ya Mubahila inavyoelezea **Qur'an Tukufu, Surah An-Nuur, 24, Ayah ya 7** kama ilivyokwishaelezwa kuwa inadhihirisha waziwazi.

أَنَّ لَعْنَتَ اللَّهِ عَلَيْهِ إِنْ كَانَ مِنَ الْكَاذِبِينَ

‘... Laana ya Allah iwe juu yake iwapo ni miongoni mwa waongo.’

396. Imepokelewa riwaya kuwa harufu mbaya inayotoka midomo ya mwongo huifikia mbingu.

397. Imepokelewa riwaya kuwa Malaika walio karibu ya Allah swt pia humlaani msemu uwongo.

398. Amesema al-Imam Muhammad al-Baqir a.s. katika *Al-Kafi*: *“Uwongo ni kiangamizoi cha Imani.”*

399. Al-Imam 'Ali ibn Abi Talib a.s. amesema katika *Al-Kafi*:

"Mtu yeyote hataweza kuionja imani hadi hapo atakapoiacha uwongo, ama uwongo huo uwe wa kikweli au kimzaha." ndivyo inavyopatikana kwa mujibu wa riwaya,.

400. Ipo katika Hadith moja ya **Mtume Muhammad s.a.w.w.** isemayo:

"Kwa mtazamo wa heshima na kiadabu, mtu aliye chini kabisa ni yule msema uwongo."

401. Imeripotiwa kuwa *uwongo ni ufunguo wa kufuli ambayo imepigwa katika nyumba iliyofungwiwa maovu yote.*

402. Mtume Muhammad s.a.w.w. amesema katika *Mustadrak al-Wasail* kuwa: *"Jiepusheni na uwongo kwani hiyo ni mojawapo ya aina za ufiski, na vyote hivi viwili ni vitu vya Jahannam."*

403. Mtume Muhammad s.a.w.w. amesema katika *Al-Mustadrak al-Wasail* kuwa: *"Zipo alama tatu za mnafiki: kusema uwongo, kufanya khiana na kugeuka ahadi alizozitoa."*

404. Mtume Muhammad s.a.w.w. amesema katika *Al-Mustadrak al-Wasail*:

"Ushauri wa mwongo hauna umuhimu wowote."

405. Al-Imam 'Ali ibn Abi Talib a.s. amesema katika *Al-Mustadrak al-Wasail*:

"Na ugonjwa wa uwongo, ni ugonjwa mbaya kabisa wa kiroho."

406. Mtume Muhammad s.a.w.w. amesema:

"Bila shaka Ibilisi hujipaka wanja, huvaa uchawi vidoleni na hutumia vyombo vya kuvutia hewa puani. Ama wanja wake kufanya ni visingizio na uvivu, ama uchawi wake vidoleni ni uwongo na chombo cha kuvutia puani ni takaburi na ghururi!"

407. Mtume Muhammad s.a.w.w. amesema katika *Al-Mustadrak al-Wasail*:

"Mapato maovu kabisa ya mwanadamu, ni uwongo."

408. Imeripotiwa katika *Al-Mustadrak al-Wasail* kuwa **Mtume Muhammad s.a.w.w.** alijiwa na mtu mmoja aliyeuliza:

"Ewe Mtume Muhammad s.a.w.w. Je ni matendo yapi hasa yanawafanya watu waingine Motoni (Jahannam)?"

409. Mtume Muhammad s.a.w.w. alimjibu:

"Uwongo ! Iwapo mtu atasema uwongo, basi atakuwa amejiingiza katika dhambi la uasherati, na hivyo

amekufuru, na anayekufuru ataingia Motoni (Jahannam)."

410. Amesema **al-Imam Ja'far as- Sadiq** a.s. katika Wasa'il al-Shiah:

"Kwa hakika mtu ambaye anapindukia kusema uwongo huadhibiwa adhabu ya kumuasi Allah swt ambavyo mojawapo ni ugonjwa wa usahaulivu!" Na hivyo ndivyo ilivyo kuwa mtu husema uwongo na mara husahau kama yeye alikuwa amesema uwongo na hatimaye uwongo wake hukamatwa na hivyo kudhalilika, na katika kujaribu kujitetea na kujihifadhi inambidi azungumze uwongo mmoja baada ya mwingine na hivyo huingia katika machachari ya kutaka kuilinda uwongo wa kwanza. Lakini hatambui kuwa kila asemavyo uwongo mmoja baada ya mwingine, anaendelea kujidhalilisha tu."

Yaani mara nyingi tunajaribu kuunusuru uwongo mmoja kwa uwongo hata mia, bila hata ya kuona aibu, na hii ndiyo laana ya Allah swt kwa msemu uwongo. Hapa roho na akili yake vinamkataza, lakini wasiwasi wa Shaitani unamburuta tu katika kusema uwongo baada ya uwongo kwani yeye anakuwa yu mfungwa wa Shaitani.

411. Msema uwongo huadhibiwa kwa adhabu mahususi. Mheshimiwa Rawandi katika kitabu chake *Da'awat* anaandika Hadith moja ndefu ya **Mtume Muhammad s.a.w.w.** katika maudhui haya ambayo inazungumzia vile alivyokuwa akisimulia Mtume Muhammad s.a.w.w. kile alichokiona katika Me'raj, kuwa:

"Nilimkuta mtu mmoja amelazwa juu ya tumbo lake na yupo mtu mwingine ambaye amesimama juu ya kichwa chake na ambaye anayo nyundo ya misumari ambayo anakaa akimpiga yule mtu aliyelazwa na kumjeruhi. Uso wake unajeruhiwa kiasi cha kubomoka bomoka kabisa katika vipande vipande ! Nyundo inapoinuliwa juu mtu huyo huwa salama na punde inapoteremka chini hujeruhiwa hivyo hivyo na hivyo ilivyo adhabu zake."

Kwa hayo Mtume Muhammad s.a.w.w. anasema kuwa:

"Mimi niliuliza ni sababu gani ya kuadhibiwa hivi?"

Alijibiwa:

"Huyu ni yule mtu ambaye alipokuwa akitoka nyumbani kwake, alikuwa akisema uwongo kiasi kwamba watu wa duniani walikuwa wakipata hasara kubwa kutoka na uwongo wake. Basi adhabu hii atabakia nayo hadi Qiyama."

412. **Mwongo hukosa sala za usiku wa manane (salatul Layl)** na baraka zote zipatikanazo kwa sala hii huzikosa na baraka mojawapo ya sala hii ni kupatikana na kuongezeka kwa riziki. Bwana Sharif, anamnakili **Al-Imam Ja'far as- Sadiq** a.s. akiwa amesema, katika *Bihar al- Anwar*: *"Mtu anaposema uwongo hukosa baraka ya kusali sala za usiku wa manane na kama atakosa baraka za sala hiyo basi na baraka za riziki pia hukosekana !"*

413. Allah swt Anasema katika ***Qur'an Tukufu, Sura Az-Zumr, 39, Ayah 3:***

إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ كَاذِبٌ كَفَّارٌ

..Bila shaka Allah hamuwongozi aliye mwongo, aliye kafiri.

414. Mtume 'Isa ibn Maryam a.s. amesema katika *Al-Kafi*: “Mtu ambaye anakithiri kwa uwongo basi ubanadamu wake humwondokea. Na kwa hayo huwa ana uhusiano na watu kwani na watu wenyewe huwa hawana moyo nae.”

415. *Uwongo ni ukhabithi na uchafu mkubwa.*

416. *Uwongo upo mbali na imani bali tuseme kuwa ni kinyume ya imani.*

417. Mtume Muhammad s.a.w.w. amesema, katika *Al-Mustadrak al-Wasail*: “Kila kutakavyozidi kusemwa kwa uwongo, basi ndivyo vivyo hivyo imani ya mtu itakwenda ikipungua !”

418. *Mwongo ndiye mwenye madhambi mengi kuliko wote.*

419. Katika *Al-Mustadrak al-Wasail* ipo Hadith ya **Mtume Muhammad s.a.w.w.** inayosema:

“Mojawapo ya dhambi kuu ni ya mtu mwenye mazungumzo na uwongo wa mtu kupindukia kiasi.”

420. *Mwongo hujiteketeza kwa uwongo wake*

421. Al-Imam 'Ali ibn Abi Talib a.s. amesema katika *Al-Mustadrak al-Wasail*

“Jiepusheni na uwongo hata kama mtaona ufanisi ndani yake, lakini kwa hakika huo si ufanisi bali ni maangamizo ndani yake.”

422. *Mwongo hastahiki kuwa ndugu na rafiki wa watu*

423. Al-Imam 'Ali ibn Abi Talib a.s. amesema katika *Wasa'il al-Shiah*:

“Inambidi kila Mwislamu asifanye uhusiano wa kiudugu na urafiki pamoja na msemu uwongo aliyekithiri !”

424. Akaendelea **Al-Imam 'Ali ibn Abi Talib a.s.** kusema:

“Kwani rafiki yake mwongo pia huchukuliwa kuwa ni mwongo! Kiasi kwamba hata kama atasema ukweli wowote, ukweli huo hautasadikiwa kuwa ni ukweli.”

425. Allah swt hawaongozi wafujaji na waongo

426. Allah swt anatuambia katika ***Qur'an Tukufu, Sura Al-Mumin, 40, Ayah ya 28***, kuwa

إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ مُسْرِفٌ كَذَّابٌ

'Kwa hakika Allah hamwongozi yule ambaye amepindukia mipaka na mwongo.'

Hivyo inamaanisha kuwa msemu uwongo na mfujaji huwa wako mbali na haki na uhakika.

427. Mwongo huonekana kuwa ni binadamu, lakini sivyo

428. Ipo riwaya katika kitabu kiitwacho *'Uyunil Akhbar ar-Ridhaa a.s.:*

"Kwa hakika mwongo huonekana kuwa ni binadamu lakini katika hali ya Barzakh hana uso wa kibinadamu. Mtume Muhammad s.a.w.w. amesema akiwa anamwelezea Bi.Fatimah az-Zahra a.s. tukio la Mi'raj,; "Usiku wa Mi'raj mimi nilimwona mwanamke mmoja ambaye kichwa chake kilikuwa kikifanana na kichwa cha nguruwe na mwili mzima uliobakia ulikuwa kama wa punda. Sababu ya hayo ni kuwa yeye alikuwa na tabia ya fitina na alikuwa akisema uwongo."

429. Allah swt anatuambia katika ***Qur'an Tukufu, Sura An-Nahl 16, Ayah 116 na 117:***

وَلَا تَقُولُوا لِمَا تَصِفُ أَلْسِنَتُكُمُ الْكَذِبَ هَذَا حَلَالٌ وَهَذَا حَرَامٌ لِّتَفْتَرُوا عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ ۚ إِنَّ الَّذِينَ يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ لَا يُفْلِحُونَ

Na msiseme kwa sababu ya uwongo usemao midomo yenu, hili ni halali na hili ni haramu ili msije mkamzulia uwongo Allah. Hakika wale wanaomzulia uwongo Allah, hawatafanikiwa.

430.

مَتَاعٌ قَلِيلٌ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ

'(Duniani) Kuna faida kidogo tu lakini (Aakhera) watapata adhabu kali ziumizazo.'

431. Amesema al-Imam Ja'far as- Sadiq a.s. katika *Al-Kafi:*

"Msituzulie hata uwongo mmoja kwani uwongo utakutoweni nje ya Dini bora kama ya Islam." Yaani kwa kuwazulia Maimamu a.s. uwongo hata moja kunatokomeza Nuru ya Imani kutoka moyoni mwa waongo. Iwapo uwongo kama huu utazuliwa kwa Maimamu a.s. katika hali ya saumu, basi saumu inabatilika papo hapo.

432. Ni jambo la kawaida kwetu sisi kusema:

“Allah swt yupo shahidi kuwa kile nikisemacho ni sahihi au Allah swt anajua kuwa kile nikisemacho ni kweli mtupu.”

433. Amesema al-Imam Ja'far as- Sadiq a.s. katika *Al-Kafi*:

“ ‘Mtu yeyote atakayesema kuwa Allah swt anajua’ wakati Allah swt anajua asili (yaani kinyume na achojidai huyo mtu kwa kutenda kinyume) basi ‘arsh-i-Ilahi inatetemeka kwa kuona Ukuu wa Allah swt.”

434. Vile vile Amesema al-Imam Ja'far as- Sadiq a.s. katika *Wasa'il al-Shiah ,Kitabul Iman, mlango na.5:*

“Iwapo mtu atasema kuwa ‘Allah swt anajua wakati kwamba ni mwongo basi Allah swt anamwambia ‘je we haukumpata mwingine wa kumdanganya isipokuwa mimi tu? Ambaye unamzulia uwongo?’

435. Kwa mujibu wa riwaya zinginezo, inasema kuwa wakati mtu anapomfanya shahidi Allah swt katika uwongo anaouzua, basi Allah swt humwambia:

“Je haujampata mdhaifu mwingine yeyote kuwa shahidi wako katika uwongo na uzushi wako huo isipokuwa umenipata mimi tu?”

436. Amesema al-Imam Muhammad al-Baqir a.s. katika *Kashaful Hujjat*:

“Kamwe musinakili Ahadith kutoka mtu ambaye hategemewi kuwa sahihi ama sivyo wewe utakuwa umesema uwongo mkubwa kabisa.na mwongo ni mtu aliyedhalilika mbele ya Allah swt na viumbe vyake.”

437. Al-Imam ‘Ali ibn Abi Talib a.s. amesema katika *Nahjul-Balagha*, alimpa nasiha Harith Hamdani kwa barua aliyokuwa amemwandikia:

“Usiwe ukiwaambia watu yale yote uliyoyasikia, kwani kunatosheleza katika kusema uwongo.”

438. Mtume Muhammad s.a.w.w. amesema, katika *Wasa'il al-Shiah*:

“Mtu yeyote atakacho ninasabia kile ambacho sijakisema, basi makao yake yatakuwa ni Jahannam (Motoni) tu.”

438. Bwana Nuuri katika kitabu chake *Darus-Salaam* anaandika kuwa bwana mmoja aliyeelimika na mwenye matendo, kwa ajili ya kukisanifu kitabu *Maqame'* alimwendea Bwana Muhammad 'Ali huko Karmanshah na kusema:

“Mimi nimeota usingizini kuwa ninaiparua nyama ya al-Imam Husayn ibn 'Ali ibn Abi Talib a.s., sasa je nini utabiri wa ndoto hii ?”

Bwana Muhammad 'Ali aliinamisha kichwa chake na kufikiria, baada ya punde akasema: *“Bila shaka*

wewe ni khatibu wa kusoma Majlis na kusoma masaibu.” Huyo Bwana akajibu: “Naam !” Akamwambia: “Ama shughuli hii uiache au usome kwa kutoa maudhui yako kutokea vitabu vinavyoaminiwa na kutegemewa kwa usahihi.”

439. Imelandikwa katika kitabu *Shifaus–Suduur* kuwa siku moja Shekhe mmoja alikuwa akisoma waadhi mbele ya Ayatullah al-Haj Muhammad Ibrahim Kalbasi. Sheikh huyo alikuwa akionyesha kuwa al-Imam Husayn ibn ‘Ali ibn Abi Talib a.s. alisema *“Ya Zainab! Ya Zainab !”* kwa kuyasikia hayo Ayatullah Kalbasi akasema kwa sauti ya kupaaza: *“Allah swt auvunje uso wako ! Al-Imam Husayn ibn ‘Ali ibn Abi Talib a.s. hakusema mara mbili, badala yake alisema mara moja tu !”*

440. Daraja moja lingine la uwongo ni kule kula kiapo cha uwongo, kutoa ushahidi wa kiuwongo au kuficha ushahidi katika Mahakama ya *Shariah*. Hakuna shaka kuwa huu ndiyo uwongo ambao umo katika Madhambi Makuu. Insha Allah yote hayo yatazungumzwa kiundani ili kueleweka vyema.

441. Amesema **al-Imam Zayn-al-‘Aabediin a.s.** katika *Al-Kafi*:

“Jiepusheni na uwongo, ama iwe ndogo au kubwa, au iwe katika hali ya masikitiko au huzuni au katika mzaha.”

442. **Al-Imam ‘Ali ibn Abi Talib a.s.** amesema katika *Al-Kafi*:

“Mtu yeyote hawezi kamwe kuionja Imani yake hadi hapo ajiepushe na uwongo, haidhuru kama itakuwa katika huzuni au mzaha.”

443. Imeripotiwa kutoka **Al-Imam ‘Ali ibn Abi Talib a.s.** amesema katika *Wasa’il al-Shiah*:

“Hakuna wema katika uwongo hata kama itakuwa katika hali ya huzuni au furaha. Wala hautakiwi kutoa ahadi za uwongo kwa watoto wako, ahadi ambazo hazina nia ya kuzitimiza. Kwa hakika uwongo unampotosha mtu kutenda madhambi makubwa makubwa ambayo hatima yake humtumbukiza mtu katika Moto wa Jahannam.”

444. **Mtume Muhammad s.a.w.w.** alipokuwa akimwusia Abu Dhar al-Ghaffari, alimwambia:

“Ewe Abu Dhar ! Mtu yeyote atakayejiifadhi dhidi ya uharamisho sehemu zake za siri na ulimi wake, basi ataingia Peponi. Mtu yeyote atakayetamka uwongo katika mzaha basi uwongo huo katika mzaha utampeleka hadi Jahannam!”

“Ewe Aba Dhar ! Ole wake yule mtu ambaye anapozungumza huzungumza kwa uwongo ili aweze kuwachekesha watu. Vile vile ole wake ! Ole Wake ! Ewe Abu Dhar ! Yule ambaye atakayekaa kimya ataongoka. Hivyo kukaa kimya kwako ni faradhi kuliko kunasibisha uwongo na kusitoke kamwe uwongo hata kiasi kidogo kutoka kinywani mwako.”

445. Bwana Abu Dhar anasema:

“Je tawba ya mwenye kusema uwongo kwa kujua hivyo, itakuwaje?”

446. Mtume Muhammad s.a.w.w. alisema katika *Wasa'il al-Shiah* :

“Kufanya Isteghfhar na kusali sala tano kwa kutimiza masharti yake ndiyo yanayoweza kuyaosha madhambi hayo.”

447. Vile vile Mtume Muhammad s.a.w.w. amesema katika *Jihad*:

“Laana ya Allah swt inamwia msema uwongo hata kama atasema katika mzaha”

448. Vile vile Mtume Muhammad s.a.w.w. amesema, katika *Al-Khisal*:

“Mimi ninachukua dhamana ya kumpatia nyumba katika daraja iliyo ya juu kabisa katika Jannah kwa ajili ya mtu yeyote ambaye anajiepusha na ugomvi na vita halafu hata kama yeye atakuwa katika haki. Na nitampatia nyumba mtu yeyote yule katika daraja iliyo ya kati ambaye anajiepusha kusema uwongo hata kama atakuwa katika mzaha. Na vile vile nitampatia nyumba katika bustani za Jannah kwa mtu yeyote yule mwenye tabia njema.”

449. Imepokelewa riwaya kutoka *Safinatul Bihar*, j.2, uk. 473 kuwa Asma' binti 'Umayy anasema:

“Usiku wa kwanza wa 'Aisha, Mtume Muhammad s.a.w.w. alinipa chombo kimoja cha mazima akisema 'wape wanawake wanywe’

450. Wanawake wakasema:

“Sisi hatuna njaa’ Mtume Muhammad s.a.w.w. kwa kuyasikia hayo alisema: “Njaa pamoja na Uwongo musivichanganye kwa pamoja !”

451. Asma' akauliza:

“Iwapo sisi tutakuwa tukitamani au tukitaka kitu na tukasema kuwa hatukitaki au hatukitamani, basi jee huo ni uwongo ?”

452. Basi **Mtume Muhammad s.a.w.w.** alimjibu:

“Naam ! Bila shaka kila aina ya uwongo unaandikwa kiasi kwamba hata uwongo mdogo mdogo pia huitwa uwongo.”

453. Ipo riwaya moja kutoka kitabu *Bihar al- Anwar* , j. 16, mlango wa hishima ya ndugu mu'miin, uk. 241 ipo riwaya ifuatayo:

Siku moja **al-Imam Ja'far as- Sadiq** a.s. alikuwa ameketi pamoja na mwanae Isma'il, na akaja mfuasi wake mmoja akatoa salaam na akaketi pamoja nao. Wakati Imam a.s. alipoondoka kuelekea nyumbani mwake, basi na yule mtu pia akaondoka kumfuata Imam a.s. hadi kizingitini mwa nyumba ya Imam a.s.

Imam a.s. hapo hapo aliagana nae na kuingia nyumbani mwake, mwana wa Imam a.s., Isma'il alimwuliza babake ni kwa nini hakumkaribisha mtu huyo kuingia nyumbani mwao kama desturi njema?

Imam Ja'far as- Sadiq a.s. alimwambia kuwa haikuwa munasibu kwa mtu yule kuingia ndani, kwani mimi binafsi sikuwa nataka huyo mtu aje ndani na wala sikutaka Allah swt anihesabu miongoni mwa watu ambao wanasema nini mdomoni na wanavyo nini moyoni mwao !”

454. Mtume Muhammad s.a.w.w. amesema kuwa **uwongo Mkuu** upo katika makundi matatu:

- Kumwita mtu kwa jina mbali na jina la mzazi wa kweli.
- Kusema ndoto za uwongo ambazo hakuziota,
- Au aseme kile ambacho mimi (Mtume Muhammad s.a.w.w.) sikusema..

455. Mtume Muhammad s.a.w.w. amesema katika *Bihar al- Anwar*, j. 15, uk. 42 kuwa:

“Uwongo ulio ovu kabisa ni kunakili kwa riwaya zilizo za uwongo.”

456. Siku moja **al-Imam Husayn ibn 'Ali ibn Abi Talib a.s.** alikuwapo katika baraza la Mua'wiyah na hapo mtu mmoja akaanza kutamka maneno yenye kashfa dhidi ya al-Imam Husayn ibn 'Ali ibn Abi Talib a.s..

457. Al-Imam Husayn ibn 'Ali ibn Abi Talib a.s. alimjibu:

“Ewe 'Umar ibn 'Uthman ! Tabia yako ina upumbavu ambao wewe hauwezi kuuelewa. Mfano wako ni kama ule wa mbu ambaye akijiona mkubwa aliukalia mtende na wakati wa kutaka kuruka, aliuambia mtende: 'jizatiti kwa umadhubuti, kwani niko naruka kwa ajili ya kuteremka!' Kwa hayo mti ukamjibu: 'Mimi wala sijui ni kutoka wakati gani umenikalia juu, sasa hebu niambie kuondoka kwako kutaniangusha ?!’”

458. Tuelewapo kuwa jambo lililopo ni uwongo basi na kulisikiliza pia ni haram. **Kama vile kuandika na kusomwa kwa uwongo umeharamishwa basi na kunakili uwongo pia umeharamishwa.** Kwa hakika Qur'an Tukufu imekuwa ikiwalaumu Mayahudi na Makafiri kwa kupeleka habari za uwongo za huku kupeleka huko na za huko kuleta huku. Qur'an Tukufu inatuambia:

‘ Enyi wasikilizaji wa maneno ya uwongo....’

459. As-Shayk Sadduq (a.r.) ameinakili riwaya ifuatayo kutoka kwa **al-Imam Ja'far as- Sadiq a.s.** kuwa al-Imam a.s. aliulizwa:

“Je inaruhusiwa kusikiliza uwongo wa waongo kwa makini?”

460. Amesema **al-Imam Ja'far as- Sadiq a.s.** katika kumjibu (*Kitab-i-'itiqadat*):

“Hapana ! Iwapo mtu anamsikiliza kwa hamu na basi huwa anafanya ibada kwa mujibu wake. Iwapo msemaji anamwamini Allah swt basi msikilizaji atafanya ibada ya Allah swt. Na iwapo msemaji anafuata maneno ya Shaitani basi msikilizaji atafanya ibada ya Shaitani.”

461. Allah swt anatuambia katika ***Qur'an Tukufu, Surah Haj, 22, Ayah 30:***

وَاجْتَنِبُوا قَوْلَ الزُّورِ

“Mjiepusheni na maneno ya upuuzi”

462. Allah swt anatuambia katika ***Qur'an Tukufu, Surah Furqan, 25, Ayah 72***

وَالَّذِينَ لَا يَشْهَدُونَ الزُّورَ وَإِذَا مَرُّوا بِاللَّغْوِ مَرُّوا كِرَامًا

‘Na wale ambao hawashuhudii shahada za uwongo...’

463. Popote pale ambapo kutakuwa na hatari ya maisha, mali au heshima ya mtu na kama kwa kusema uwongo kutamwondolea hatari hizo basi kunaruhusiwa kusema uwongo katika sura hizo. Hatari hizo ama ziwe kwa ajili yake mwenyewe au kwa ajili ya mtu mwingine. Hata hivyo imeruhusiwa kula kiapo cha uwongo kwa ajili ya kunusuru hayo.

Katika baadhi ya nyakati, ni faradhi kusema na kula kiapo cha uwongo katika kuyanusu maisha ya mtu, mfano, iwapo dhalimu atataka kumwua Mwislamu, ataka kumpiga na kumdhuru Mwislamu, au anataka kumdhalilisha na kumkashifu, anataka kumdhumu na kumnyang’anya mali yake au anataka kumfunga mahabusu. Sasa iwapo huyo mdhalimu akikuomba anwani ya Mwislamu huyo, basi ni faradhi kwako kutompatia anwani yake, halafu hata kama itakubidi useme uwongo na ule kiapo cha kiuwongo kuwa wewe haujui chochote.

464. Sheikh Ansari anawanakili **Al-Imam ‘Ali ibn Abi Talib a.s. na al-Imam Ja’far as- Sadiq a.s.** katika *Makasib* kuwa **Mtume Muhammad s.a.w.w.** amesema , *Wasa’il al-Shiah ,Kitab al-Iman, j. 3, mlango na. 12:*

“Mnaweza kula kiapo cha uwongo lakini mumnusuru ndugu yenu Mwislamu asiawe kibure!”

465. Ismail Ibn Sa’ad ambaye Hadith yake ni sahihi anasema katika *Wasa’il al-Shiah , Kitabu Iman, j. 3, nambari 12:*

*“Mimi nilimwuliza **Al-Imam ‘Ali ar-Ridha a.s.** kuhusu mtu ambaye amekula kiapo cha uwongo mbele ya mfalme kwa ajili ya kutaka kuinusu mali yake.”*

466. **Al-Imam ‘Ali ar-Ridha a.s.** alimjibu:

“Hakuna shida yoyote.”

467. Mwandishi anasema kuwa yeye alimwuliza tena **Al-Imam ‘Ali ar-Ridha a.s.:**

“Je inaruhusiwa kwa mtu kula kiapo cha uwongo kwa ajili ya kunusuru mali ya Mwislamu mwenzake kama vile alivyokula kiapo cha uwongo kwa ajili ya mali yake mwenyewe?”

468. Al-Imam ‘Ali ar-Ridha a.s. alimjibu:

“Naam ! Inaruhusiwa.”

469. Al-Imam Ja’far as- Sadiq a.s. anasema katika *Faqiyyah:*

“Iwapo itambidi Mwislamu kula kiapo cha uwongo kwa ajili ya kumnusuru Mwislamu mwenzake pamoja na mali yake isichukuliwe na dhalimu au mwizi, basi hakuna shida ndani ya kula kiapo cha uwongo na si hayo tu, bali hatatakiwa kulipa kaffara ya kula kiapo cha uwongo na badala yake atapewa malipo mema kabisa pamoja na thawabu nyingi mno kutoka kwa Allah swt.”

470. Vile vile iwapo ataweza kuvumilia hasara basi **ni Sunnah** kuvumilia na hivyo **asiseme uwongo.**

Al-Imam ‘Ali ibn Abi Talib a.s. amesema katika *Nahjul-Balagha*, kuwa:

“Ni alama ya Imani kuwa mtu aseme ukweli tu hata katika wakati wa kupatwa hasara na asiseme uwongo kwa ajili ya kupata faida.”

471. Al-Imam Ja’far as- Sadiq a.s. amesema katika *Wasa’il al-Shiah, Kitab Haj:*

“Mazungumzo yapo aina tatu: ”

- Ukweli
- Uwongo
- Kuwasuluhisha watu

472. Kuna mtu aliuliza: *“Mimi niwe fidia kwako ! Je kuwasuluhisha watu ni kitu gani ?*

473. Al-Imam Ja’far as- Sadiq a.s. alimjibu:

“Wewe umsikie mtu mmoja akimzungumza mtu mwingine na ukamwambia mtu mwingine kuwa fulani bin fulani alikuwa akikuzungumza vyema kabisa (ambapo kwa hakika ni kinyume chake kabisa)”

474. Vile vile iwapo bibi na bwana wamekwisha tengana na umefika wakati wa talaqa basi inambidi mtu azungumze hata uwongo ilimradi aweze kuwasuluhisha, na kwa hakika hili ndilo litakuwa jambo jema kabisa.

475. Mtu anaweza kumwendea mume na kumwambia kuwa “Loh ! Mke wako kwa kweli anasikitika mno kwa kuachana kwani anakupenda kupita kiasi na hivyo hataweza kuvumilia kuachana kwenu na anaweza kuugua.”

476. Na vivyo hivyo amwendee bibi na kumtengenezea mambo kama hayo ya uwongo ili kusafishwe mazingira na kuleta usuluhisho na muungano baina ya bibi na bwana.

477. Imepokelewa kutoka kwa **Mtume Muhammad s.a.w.w.** akiwa amesema:

“Hakuna tendo lililo bora kabisa baada ya kutimiza yaliyo faradhiwa kama vile kuwasuluhisha watu ! Hii ni kheri ambayo inayoeneza kheri duniani kote.”

478. Al-Imam ‘Ali ibn Abi Talib a.s. amesema kuwa **Mtume Muhammad s.a.w.w.** alisema wakati wa usia, katika Wasa’il al-Shiah , Kitab Hajj, mlango 141:

“Ewe ‘Ali ! Bila shaka Allah swt anapendelea uwongo katika kusuluhisha na hapendezewi ukweli katika kuzua ufiisadi na magomvi !”

479. Vile vile **Mtume Muhammad s.a.w.w.** amesema:

“Kusuluhisha miongoni mwa watu, kufikiria usuluhisho na kuepusha magomvi ni bora kuliko sala na saumu.”

480. **Mtume Muhammad s.a.w.w.** amesema:

“Hakuna uwongo kwa mtu anayesuluhisha.”

481. Amesema al-Imam Ja’far as- Sadiq a.s.:

- *“Uwongo ni mwovu na haikubaliki isipokuwa katika sura mbili:*
- *Katika kuuondoa shari ya mdhalimu*
- *Kuwapatanisha watu.”*

482. **Mtume Muhammad s.a.w.w.** anasema:

“Zipo nafasi tatu ambapo uwongo unapendeza: kudanganya katika vita, ahadi aitoayo mume kwa mke wake na kuwapatanisha watu.”

483. Ama kuhusiana na ahadi ya mume kwa mke wake, Islam inapendelea kuwaona wakiishi kwa raha na mustarehe na waishi kwa kupendana. Hivyo kumwambia mke wako uwongo wa kumtimizia jambo fulani, kama unao uwezo basi vyema kabisa, lakini kama hana uwezo, basi anaweza kumpa ahadi ya uwongo ili kuepukana na ugomvi na kumuudhi mke wake.

Kwa mfano, wewe hauna uwezo wa kumtimizia ombi fulani la mke wako, kwa mfano anataka nyumba, lakini wewe kwa kutokuwa na uwezo huo, utamdanganya kuwa nitakujengea au kukununulia ili kumridhisha mke wako. Sote tunajua kuwa ukaidi wa mwanamke ni ukaidi mkubwa kabisa na vile vile **Al-Imam ‘Ali ibn Abi Talib a.s.** amesema kuwa “mwanamke ni kama mfupa wa ubavu, upo umepinda, hivyo usijaribu kuunyosha, utavunjika” hivyo tutumie mbinu kama hizi kwa nia njema ili kutuliza mambo nyumbani.

484. Al-Imam ‘Ali ibn Abi Talib a.s. amesema katika *Al-Kafi* (akizungumzia thawabu za Allah swt na juu ya adhabu na matumaini ya kusamehewa):

“Jiepusheni na kusema uwongo! Pale mtu anapotarajia kupata kitu basi anataka akipate tu hicho kitu (basi huwa tayari kufanya kazi yoyote ili aipate) na vile vile mtu anapokiogopa kitu chochote kile, basi hujiweka mbali nacho.”

485. Al-Imam ‘Ali ibn Abi Talib a.s. amesema katika *Nahjul-Balagha*:

“Mtu yeyote anayefikiria kuwa yeye anamtegemea Allah swt lakini matendo yake hayaonyeshi hivyo basi kwa kiapo cha Allah swt aliye Mkuu, mtu huyo ni mwongo. Ingawaje mtu anapokitegemea kitu basi mwenendo wake hudhihirisha hivyo. Lakini itawezekanaje yeye amtegemea Allah swt ambapo matendo yake hayadhihiri hivyo? (mtu kama huyu kwa hakika si miongoni mwa wale wamtegemeao Allah swt basi anajidanganya mwenyewe). Vile vile mtu anapokiogopa kitu chochote basi matendo yake yatadhihirisha hali hiyo yaani ataamua kukikimbia kitu hicho. Lakini mtu anapodai kuwa anamwogopa Allah swt na kwa nini sasa hakimbii mbali na madhambi?”

486. Al-Imam Ja’far as- Sadiq a.s. amesema katika *Misbah As-Shari’ah*:

“Wakati musemapo Allahu Akbar basi muelewe kile kilicho baina ya mbingu za juu na ardhi, vyote ni vidogo mbele ya Allah swt na kwa undani wa moyoni mwenu muelewe kwa sababu Allah swt anapoona kuwa kuna mja wake ambaye hasemi Allahu Akbar kutokea undani mwa moyo wake, basi Allah swt (humwambia) ‘Ewe mwongo ! Wewe unataka kunidanganya basi kwa kiapo cha heshima na Utukufu Wangu basi mimi nitakuepusha na dhikr yangu !”

487. Mtu anaposema kuwa: *“Mimi ninayo furaha kuwa Mtume Muhammad s.a.w.w. ni Mtume wangu na Qur’an Tukufu ni kitabu Kitakatifu na kuwa Al-Imam ‘Ali ibn Abi Talib a.s. ni Imamu wangu. Na vyote hivyo vipo kwa ajili ya kuniongoza.”*

Ingawaje anitamka kwa mdomo lakini kimatendo utaona kuwa Shaitani na matamania yake ya *nafsi* ndio viongozi wake ! Na huvifuata hivyo ! Utaona kuwa yeye havitilii maanani mafunzo na hidaya ya Qur’an Tukufu . Na vile vile hatilii maanani maamrishi na mafunzo yaliyotolewa na Maimamu a.s. Kwa hivyo mtu kama huyu ni mwongo.

488. Wakati mtu anapofanya dua na akasema *“(Ewe Mola wangu !) Mimi ninapoziangalia madhambi*

yangu basi hulia na ninapoangalia ukarimu wako ninajawa na matumaini kuwa Wewe utanisameheha.”

Kwa hakika utaona kuwa tunatamka hivyo lakini hatujali madhambi na hata anapotambua kuwa jambo fulani ni dhambi, basi hilitenda bila ya woga wowote ule ! Uso wake haushtuki hata punje kidogo wakati wa kutenda dhambi ! Basi hujitoa katika ukarimu na rehema za Allah swt ! Je mtu kama huyu anapoyatamka maneno kama hayo yalivyo katika dua, anasema ukweli ? Je uwongo wake si upo wazi !?

489. Vile vile mtu anapotamka *“Mimi ninalia kwa kutokwa nafsi yangu na ninalilia maswala ya kaburini na ninalilia khofu ya Qiyama”* ingawaje ni dhahiri kuwa hakuna anachokililia kitu kama hicho Huo ni uwongo wake kwani matendo yake hayaonyeshi kama kweli anayo khofu kama hiyo moyoni mwake. **Al-Imam Zaynul ‘Aabediin a.s.** amesema katika *Dua-i-Abu Hamza Thumali: “Ewe Allah swt ! Labda Wewe umenipata katika ngazi za waongo na kwa hivyo (umeniondolea mtazamo wako wa kirehema) na umeniacha katika hali niliyonayo.”* Yaani mimi nimekuwa nikiyatimiza matamano ya nafsi yangu na wala sijui nitaangukia katika maangamizo yapi.

490. Mfano wa kuwaambia uwongo Maimamu a.s. ni kama vile tunavyosema katika *Ziyarat:*

“Enyi Aimma Ma’asumiin a.s.! Mimi nimezikubali kauli zenu na ninayafuata hukumu (na maamrishi) yenu na mimi ni mwenye kuwatiini.”

Sasa iwapo mtu atazisikia kauli na maamrishi ya Maimamu a.s. na asizifuata na badala yake akazifuata matamano na maamrishi ya nafsi yake basi bila shaka mtu kama huyu ni Shaitani ! Basi inadhihirika waziwazi kuwa huyo ni mwongo kwa Maimamu a.s. !

491. Vile vile mfano mwingine wa kusema uwongo upo unapatikana katika *Ziyarat*, wakati tusemapo:

“Enyi Aimma watoharifu ! Mtu yeyote aliye na amani pamoja nanyi basi mimi pia nitakuwa na amani pamoja naye na yeyote yule atakayepigana vita pamoja nanyi au kuwapinga basi nami nitakuwa na vita naye na nitampinga vile vile!”

492. Kwa hakika hivyo ndivyo tunavyodai, lakini matendo yetu ni kwamba tunao urafiki mzuri wa kidugu pamoja na maadui wa Islam ! Na badala yake sisi tunafanya uadui pamoja na wapenzi na wafuasi wa Aimma a.s.. Wakati anaposema

“Enyi Maasumiina.s. ! Mimi ninawaacha wale wanaokukhilafu(pinga) nyinyi.”

Lakini kwa hakika haya hayatekelezwi kimatendo Sasa jee mtu kama huyu si mwongo mbele ya Maimamu a.s. ?

493. Hivyo sisi tunaweza kusema kuwa muumin hawasemi uwongo mfano kuwa kila Mumiin anakuwa na hofu ya Allah swt kama vile tunavyoambiwa katika ***Qur’an Tukufu:***

إِنَّمَا ذَلِكُمُ الشَّيْطَانُ يُخَوِّفُ أَوْلِيََاءَهُ فَلَا تَخَافُوهُمْ وَخَافُوا إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ

‘Kama nyinyi ni mumiin wa kweli basi muwe mukiniogopa Mimi tu’ (Surah Aali-Imran, 3, Ayah ya 175).

Na vivyo hivyo waumiini wote ndio wanaomtegemea Allah swt tu na bila shaka wote wanakuwa na hofu ya Allah swt na matumaini yao pia yanakuwa na ngazi mbalimbali na kamwe haiwezekani zinalingana na za AImma a.s.

494. Dua-i Abu Hamza Thumali:

“Ewe Allah swt! Mimi madhambi niliyoyatenda si kwamba nikukupinga wewe na wala sikutenda madhambi hayo kuwa nikichukulia hukumu zako ati ni za kawaida na wala sikutenda madhambi kwa kufikiria kuwa adhabu zako ni ndogo bali nimetenda kwa kutokana na kasoro zangu za kinafsi na ujeuri wangu.”

495. Du’a:

“Ewe Allah swt ! Nakuomba unipatie yakini ya kweli kwayo ambayo mimi niweze kutii amri zako kikamilifu.”

496. Inapatikana katika riwaya kuwa *“Mtu anapokitaka kitu basi kwa kufanya jitihada, anakipata tu.”*

497. Qur’an Tukufu katika Surah at-Tawbah, 9, Ayah ya 119:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ

‘Muwe pamoja na Wasemao ukweli.’

Katika Ayah hii Allah swt anatuambia kuhusu ‘Sadiqiin’ ambao ndio Ahlul Bait a.s. ya Mtume Muhammad s.a.w.w.’

Source URL:

<https://www.al-islam.org/ar/hadith-za-mtume-s-na-ma-imamu-1-700-amiraly-m-h-datoo/uharamisho-wa-kusema-uwongo#comment-0>